

Arbetsmarknadsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till arbetsmarknadsnämnden

Datum:
2023-10-03

Diarienummer:
AMN-2023-00311

Handläggare:
Ulrika Grönqvist, Petra Gripemo

Sammanfattning från avtalsuppföljning/uppdragsuppföljning inom vuxenutbildningen 2023

Förslag till beslut

Arbetsmarknadsnämnden beslutar

1. **att** lägga informationen till handlingarna.

Ärendet

Arbetsmarknadsförvaltningen genomför varje vår avtalsuppföljning för extern regi och motsvarande uppdragsuppföljning för vuxenutbildning i egen regi.

Beredning

Ärendet har beretts inom arbetsmarknadsförvaltningen.

Ärendet har inga konsekvenser ur ett barn-, jämlikhets- eller näringslivsperspektiv.

Föredragning

Under 2023 har kommunens avtalsuppföljning fokuserat på bland annat arbetet med att motverka avbrott, processer kring det arbetsplatsförlagda lärandet, antal sökande samt validering. Vidare följdes olika utvecklingsinsatser upp, till exempel Uppsalas modell för systematisk utveckling av undervisningen (SUUUM) som på senare tid hanterats inom ramen för den riktade satsningen för nyanlända elever i samarbetet med Skolverket. En sammanfattning av uppföljningen per anordnare presenteras i bilaga 1

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt i ärendet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 3 oktober 2023
- Bilaga 1, Sammanfattning från avtalsuppföljning/uppdagsuppföljning inom vuxenutbildningen 2023

Arbetsmarknadsförvaltningen

Lena Winterbom
Förvaltningsdirektör

Arbetsmarknadsförvaltningen

Handläggare:
Petra Gripemo

Sammanfattning från avtalsuppföljning/uppdragsuppföljning inom vuxenutbildningen 2023

Bakgrund

Arbetsmarknadsförvaltningen genomför varje vår avtalsuppföljning för extern regi och motsvarande uppdragsuppföljning för vuxenutbildning i egen regi. Uppföljningen följer en i förväg utskickad dagordning och dokumenteras i särskilda minnesanteckningar för varje möte.

Innehållet i uppföljningen varierar något utifrån vad som bedömts som behov hos olika utbildningsanordnare. Under 2023 har kommunens avtalsuppföljning fokuserat på bland annat arbetet med att motverka avbrott, processer kring det arbetsplatsförlagda lärandet, antal sökande samt validering. Vidare följdes olika utvecklingsinsatser upp, till exempel Uppsalas modell för systematisk utveckling av undervisningen (SUUUM) som på senare tid hanterats inom ramen för den riktade satsningen för nyanlända elever i samarbetet med Skolverket.

Inför avtals- och uppdragsuppföljningen begärs viss dokumentation utifrån dagordningen för mötet och för några skolor gavs också under mötena särskilda uppdrag för senare rapportering till förvaltningen.

Kommunen har sex upphandlade leverantörer. Hermods har ett pågående avtal sedan hösten 2021. Med Maskinentreprenörerna (ME) som ger maskinförarutbildning på Jälla tecknade förvaltningen ett nytt avtal i augusti i år. MoA Lärcentrums avtal avslutades i september i år. Ny upphandlad leverantör är Kompetensutvecklingsinstitutet. Movant och Bergstrands yrke som redan hade avtal fick förnyat förtroende i en ny upphandling. De nya avtalen börjar gälla från 1 oktober 2023. Bergstrands sfi avslutade sin avtalsperiod i september 2023 och ingen ny upphandling gjordes.

I tillägg till ovanstående leverantörer så erbjuder folkhögskolan Biskops Arnö sfi i Uppsala. Kommunen är inte huvudman för folkhögskolans sfi-undervisning men har ett gott och nära samarbete med dem och de deltar aktivt i det systematiska kvalitetsarbetet. Folkhögskolan tar i dagsläget emot elever till studieväg 2 och 3.

Uppföljningarna sammanfattas per utbildningsanordnare, ME-skolan inkluderas i egen regis yrkesutbildning. Ett urval har gjorts huvudsakligen utifrån minnesanteckningarna från uppföljningarna och vad som bedöms som mest intressant/relevant för varje skola.

I sammanfattningen ingår även i olika utsträckning information utifrån de kvalitetsrapporter som lämnas för varje skola och som publiceras under hösten på Insidan.

Bergstrands vux, yrkesutbildningar

Skolan har haft ett samarbete med kommunen under fyra år och är nu inne på det sista halvåret med nuvarande avtal.

Utbud och sökunderlag

Den allmänna trenden med färre sökande visar sig även på Bergstrands vux, där framför allt utbildningen till lastbilmekaniker har ett lågt söktryck trots att efterfrågan på arbetsmarknaden är mycket hög. Utöver detta har Bergstrands upplevt att sökande till framför allt godshanteringsutbildningen haft en uppfattning att utbildningen skulle ligga på en lägre nivå än den gör, vilket har medfört en del avhopp. Utbildningen till personbil hade tidigare krav på att sökande skulle ha körkort då körkort är ett krav för att få anställning som mekaniker. Då detta gjorde att många intresserade inte var behöriga till utbildningen har Bergstrands tagit bort kravet och i stället infört möjlighet för elever att läsa körkortsteori på skoltid.

Arbetsplatsförlagt lärande (APL)

Bergstrands vux är medlemmar i Motorbransch College, vilket underlättar anskaffandet av APL-platser. Genom medlemskapet ges utbildningen en erkänd kvalitetsstämpel vilket göra det enklare att ordna APL-platser med god kvalitet, samtidigt som samarbetet inom MBC medför viktiga nätverk och kontakter med lokala arbetsgivare.

Bergstrands sfi

Skolan har haft ett samarbete med kommunen under fyra år men är nu på väg att avveckla verksamheten, då beslut har fattats att inte upphandla sfi inom den form som Bergstrands haft avtal. Avtalsuppföljningens fokus var därmed att säkerställa övergången för aktuella elever, samt att sammanfatta avtalsperioden.

Övergång mellan Bergstrands sfi och egen regi

En risk vid avtals upphörande är att kompetens försvinner innan avtalet upphör. Vid avtalsuppföljningen uppvisade Bergstrands sfi trots det en tillräcklig bemanning av behörig pedagogisk personal. Studie- och yrkesvägledaren hade dock avslutat sin tjänst och de enklare, vägledande uppgifterna hade omfördelats till pedagogisk personal. Material för detta fanns på plats och studie- och yrkesvägledare för Bergstrands gymnasium och vuxenutbildning fanns tillgänglig för mer avancerade studietekniska frågor. Det vikande elevunderlaget innebar ett ökat behov av att lägga samman grupper. Vid avtalsuppföljningen var cirka 180 elever aktiva på Bergstrands sfi och prognosen visade att antalet skulle sjunka till cirka 100 elever till sommaren. I och med detta bestämdes att samarbetet troligtvis skulle avslutas ett par månader tidigare än avtalets formella avslut. Detta för att inte riskera att försämra kvaliteten för eleverna.

Sammanfattning av avtalsperioden

Samarbetet mellan skola och huvudman upplevs av samtliga ha varit bra. Pandemin ställde höga krav på flexibilitet och samverkan, men efter en intensiv omställningsperiod upplevdes verksamheten fungera tillfredsställande utifrån de restriktioner som fanns. Den gemensamma kompetensutvecklingen har upplevts som givande och värdefull då den bidragit till ett mer elevfokuserat arbete och ett mer systematiskt samarbete inom arbetslaget.

Hermods

Hermods startade om med ett nytt avtal under hösten 2021. Detaljer i kravspecifikationen har varit ett fortsatt fokus för dialog under året tillsammans med avbrott och elevinformation.

Flex och distans

Tanken med det nya avtalet var att förbättra distansen och ge mer flex på plats via en skola på plats. Då avtalet inleddes under pandemin kunde inte arbetssättet implementeras förrän en bit in på avtalsperioden. Den digitala kompetensutvecklingen som skett i samband med pandemin har inneburit att behovet av flexstudier med lärarhandledning på plats har minskat bland eleverna. Avbrottsanalysen visar att andelen elever som hoppar av är högre inom flexutbildningarna än inom distanskurser. Denna trend syns nationellt och ett flertal kommuner, bland annat Stockholm har sett behov av ett mer renodlat distansalternativ.

Inom sfi syns inte samma skillnad mellan flex och distans som för gymnasiala kurser. Den absolut vanligaste orsaken till avbrott är inaktivitet, följt av överenskommet studieuppehåll samt arbete.

Synpunkter och klagomål

Antalet synpunkter och klagomål är generellt få, men har en tydlig gemensam nämnare där eleverna upplever dålig kommunikation och planering från Hermods sida. Majoriteten av dessa synpunkter och klagomål härrör sig från elever som läser på distans. Hermods kommer att genomföra en organisationsförändring där distans och Komvux kommer att bli ett ben och där skolledningen i Uppsala kommer att arbeta tillsammans med en styrgrupp med ansvar för Uppsalas hela verksamhet.

MoA Lärcentrum

Skolan har vid uppföljningen knappt sex månader kvar av nuvarande avtal. Utöver den allmänna avstämningen att anordnaren följer sina åtaganden inom avtalet, så har avtalsuppföljningens fokus varit arbetsplatsförlagt lärande (APL) inklusive den extra funktionen "APL-brygga" som MoA varit pilot för under året.

Arbetsplatsförlagt lärande (APL)

Det finns ett gott samarbete mellan utbildningsanordnare, vård- och omsorgsförvaltningen samt regionen. Tillgången på APL-platser är dock fortfarande en flaskhals i utbildningen, främst regionens platser. Olika upplägg och funktioner har tillkommit i arbetet kring APL-samordning och samarbetet fungerar bra. Men oavsett så finns det inte tillräckligt med APL-platser för att kunna möta upp behovet av utbildningsplatser. Frågan om hur dimensionering ska göras i och med detta är fortfarande aktuell, främst inom regionen.

APL-bryggorna har bidragit till bättre kommunikation mellan skola, elev och arbetsplats. Bryggorna har haft möjlighet att förstärka stödet för elever med extrabehov och på så sätt säkerställt att arbetsplatserna har varit mer förberedda på att möta eleven under APL.

Fortbildning

Arbetet med den kommungemensamma fortbildningen SUUUM har lett till en annan dynamik i arbetsgruppen. Arbetet har givit en tydlig styrning mot reflektion som leder framåt, vilket har lett till en ny öppenhet om sättet att undervisa. Skolledningen upplever att samtal om bedömning och lärandemål har ökat i kollegiet.

Movant

Movant har haft ett tydligt fokus att under året att arbeta för en flexibel organisation som har möjlighet att möta upp elevernas spridda behov.

Utbildningsstarter och arbetsplatsförlagt lärande (APL)

Tillgången på APL-platser är allmänt god inom både VVS och EL. Svårigheter som kan uppstå inom elprogrammets ramar är att larmföretag i regel börjat kräva utdrag ur belastningsregistret för att ta emot elever. Inom bygg- och anläggningsprogrammets ramar har problem ibland uppstått kring de säsongsbetonade yrkena, exempelvis målare. Skolan har därför justerat utbildningsstarterna så att APL-perioderna sammanfaller med yrkessäsongen. Utifrån att söktrycket på utbildningarna har minskat har Movant också arbetat med att utöka antalet lärlingsutbildningar för att kunna erbjuda tätare utbildningsstarter för färre elever.

Avbrott och genomströmning i de olika yrkesutbildningarna

Movant har en relativt låg avbrottsfrekvens på sina utbildningar. El-utbildningarna ligger något högre än bygg och VVS, och skolan uppger att många elever är oförberedda på hur teoretiska utbildningarna inom el-området är. Ett förstärkt arbete kring information inför ansökan till yrkesutbildningar välkomnas av skolan.

Utbildnings- och jobbcenter – yrkesutbildningar i egen regi

Utbildnings- och jobbcenters yrkesutbildningar har tydligt fokus på att övergå till att få ett lärlingsupplägg. Ett annat fokus är att utveckla valideringen dels genom att kompetensutveckla personal, dels genom att fortsatt erbjuda särskilda valideringsutbildningar.

Avbrott och genomströmning i de olika yrkesutbildningarna

Det vanligaste avbrottet är att eleven inte ens kommer till start. En ny rutin ska testas till augustistarten där elev som vill gå en lärlingsutbildning måste träffa en studie- och yrkesvägledare innan ansökan görs. Dessutom måste sökande delta på en obligatorisk digital informationsträff och erbjuds studiebesök på skolan. Syftet är att ge eleverna så mycket information som möjligt inför ansökan för att undvika felsökningar. En vanlig missuppfattning är exempelvis att man kan studera heltid parallellt med att man arbetar heltid.

Rektorerna lägger också mycket tid på att planera om för de elever som är på väg mot avbrott under utbildningen. Ett välutvecklat samarbete har vuxit fram mellan rektor, lärare och studie- och yrkesvägledningen för att undvika avbrott. Vidare är enhetens elevhälsa påkopplad för att stötta elever och för att motverka avbrott. Skolledning, lärare och elevhälsan möts var tredje vecka för att diskutera elevärenden. Rutiner kring avbrottskoder finns på plats och samtliga elever som gör avbrott får ett samtal med personal innan de slutar.

Skolan har också utvecklat rutiner för överlämningar mellan arbetslagen för att stärka elever inför fortsatta studier. Lärarna jobbar kollegialt mellan olika ämnen och detta stödjer också personalen och ger verktyg för att prata om pedagogik med en vetenskaplig koppling. Detta arbete är kopplat till SUUUM.

Utmaningar kring det arbetsplatsförlagda lärandet (APL)

Inom vuxenutbildningen är APL ett krav om kommunen får statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning (regionalt yrkesvux). Under APL ska eleven utveckla yrkeskunskaper och en yrkesidentitet samt förstå yrkeskulturen och bli en del av yrkesgemenskapen på en arbetsplats. Det arbetsplatsförlagda lärandet är en utmaning som gäller samtliga yrkesutbildningar. Det gäller främst tillgång till platser och handledning. Det handlar om att branscherna måste ta ansvar för att ta emot elever och bistå med handledning. I samarbete med regionen och vård- och omsorgsförvaltningen har enheten arbetat fram rutiner som säkerställer tillräckligt med APL-platser. Inom andra delar av yrkesutbildningarna kvarstår svårigheterna med att få till APL-platser och skolan fortsätter att arbeta för att komma till rätta med problemen.

Utbildnings- och jobbcenter - allmänna ämnen, sfi och Lärvox i egen regi

Det finns en god systematik trots skolans storlek och komplexitet. En tydlig vision om struktur i kombination med verksamhetsutveckling och individanpassning lyser igenom arbetet.

Utveckling inom Komvux som anpassad utbildning (Lärvox)

Skolan har stort fokus på att erbjuda eleverna fler lektionspass per vecka eftersom det efterfrågas. Det handlar i ett första skede om mer undervisningstid inom engelska och matematik. Vidare erbjuds anpassad sfi där eleverna har fått mer undervisningstid och där lärarna på Lärvox samarbetar med ett modersmålsstöd. Vidare planeras för fler yrkesutbildningar. Ett tydligt exempel är samarbetet med trädgårdsutbildningen där eleverna på Lärvox erbjuds yttre fastighetservice i samarbete med gata-park i kommunen.

Ökad närvaro på sfi

Närvaron på SFI har blivit bättre. Skolledningen har arbetat med olika förbättringsområden som lett till bättre närvaro. Ett exempel är att elever går i samma grupp med samma lärare hela kursen, det har lett till bättre relationer och bättre närvaro. Skolan har utökat undervisningstid på kvällen till 3h/3 gånger i veckan. Tydligare rutiner för att följa upp närvaro har också gett resultat. Ett nära samarbete mellan elevhälsa, modersmålsstöd och lärare gör att elever känner sig sedda. Skolan ser också att ramtider har gett positiv effekt.

Gemensam kompetensutveckling inom SUUUM

SUUUM fortsätter i verksamheten och det kollegiala lärandet har tagit bra fart i och med det. Särskilt framträdande är SUUUM inom grundläggande och på sfi. Lärarna är mycket positiva. Skolledningen påpekar dock att det behövs en balans mellan SUUUM och andra utvecklingsfrågor. Samarbetet inom SUUUM har lett till att lärarna tar kontakt mellan olika övergångar och nivåer för att diskutera och mötas. Lärarna gillar att det är fokus på deras arbete i klassrummet och att de själva äger processen. Vidare har det lett till ett förstärkt elevperspektiv, utökade pedagogiska diskussioner och tydligare lärandemål.